

DELIA SUIOGAN

Primăvara și conotațiile ei mito-simbolice

“Omenirea joacă ordinea naturii”
(Johan Huizinga)

Omul culturilor de tip tradițional a avut sentimentul apartenenței la cosmic, între macro și microcosmos a existat o relație de dependență. Ritul, mitul, magia au fost modalitățile de comunicare directă între Om și Cosmos, ele fiind în mod evident forme de manifestare a religiosului.

Un rol determinant l-au jucat în acest context pragurile dintre ani, dintre anotimpuri, dintre vârstele omului. Trecerea acestor praguri a impus necesitatea inițierii, o inițiere pusă în cele mai multe cazuri sub semnul jocului. Nu este vorba însă despre jocul lipsit de motivație, jocul-distracție, ci despre un joc care are o finalitate bine definită, e vorba în fapt despre încheierea unei acțiuni, sau despre atingerea unei limite, și începerea altei acțiuni, chiar dacă ea este pusă de cele mai multe ori sub semnul repetabilității. Avem de-a face cu acea relație dintre particular și general, o relație de interdeterminare.

Ludusul este cel care permite depășirea limitei, făcând posibil accesul către formele de manifestare propriu-zis ritualice și ceremoniale. Am putea spune chiar că ludusul este cel care menține acel stadiu de trecere între două stări definite și definibile între limitele normalității, avînd o funcție dominantă de apărare a protagoniștilor de acțiunea maleficului. În interiorul acestei perioade de trecere i se oferă individului libertatea de a-și alege jocul, odată ales jocul el se va supune regulilor acestuia, reguli impuse de acel model universal, creat tocmai pe baza experienței consubstanțialității omului cu natura, cu Cosmicul. Așadar, jocul are o a doua funcție fundamentală, cea de inițiere.

Jocul devine o modalitate, dacă nu chiar principala modalitate, de dotare cu sens a acțiunilor noastre și a lumii care ne înconjoară. Orice ipostază a trecerii ne pune în fața unei situații tragice, uneori conștientizată, de cele mai multe ori însă neconștientizată. Conștientizarea tragicului este generată tocmai de nedescoperirea sensului noii stări spre care trecem, descoperirea sensului se face treptat, prin învățarea regulilor, prin recuperarea modelului, ceea ce conduce, implicit, la anularea tragicului. Neconștientizarea tragicului nu conduce la anularea acestuia, ea este de altfel specifică culturilor de tip arhaic și tradițional, tragicul fiind transferat în urât, comic etc.; ea este efectul acelei intuiții a sensului dincolo de nonsens, intuiție ce are la bază tocmai acel sentiment profund al apartenenței la Tot. Înainte de a se pune de acord cu sine însuși, omul culturilor de tip tradițional se pune de acord cu valorile naturalului și ale etniei, toate acțiunile individului se subordonează unui cod de valori, de legi, validate de colectivitatea din care acesta face parte. Primăvara este un exemplu concludent pentru definirea unei stări de trecere și a modului în care omul tradițional se raportează la această stare.

Primăvara, ca și toamna, nu sunt percepute în mentalitatea tradițională ca anotimpuri în sine, ambele sunt privite ca stări de “tranziție” dinspre sau înspre iarnă și vară. De aceea ele apar în ipostaza unor stări critice, care permit intrarea în noul anotimp sub semnul normalității.

Primăvara este o etapă esențială în acea curgere a timpului, ea este vremea reînnoirii cosmice, perioadă în care se încearcă refacerea totală a stării de echilibru, pentru ca începutul verii să stea sub semnul sacralității.

Primăvara începe, în mentalitatea tradițională românească în 24 februarie și se încheie în 23 aprilie. Dacă vara și iarna stau sub semnul masculinului, primăvara stă sub semnul femininului deoarece orice început avea menirea de a reînnoi lumea, fiind perceput deci ca o (re)naștere.

Odată cu începerea primăverii începeau zilele urcușului, vorbind în fapt despre un ciclu al renovării ritualice a timpului. Acest anotimp stă sub semnul Babei Dochia și a celorlalte *babe*, personaje precreștine, mito-folclorice, care au atributele Zeiței-

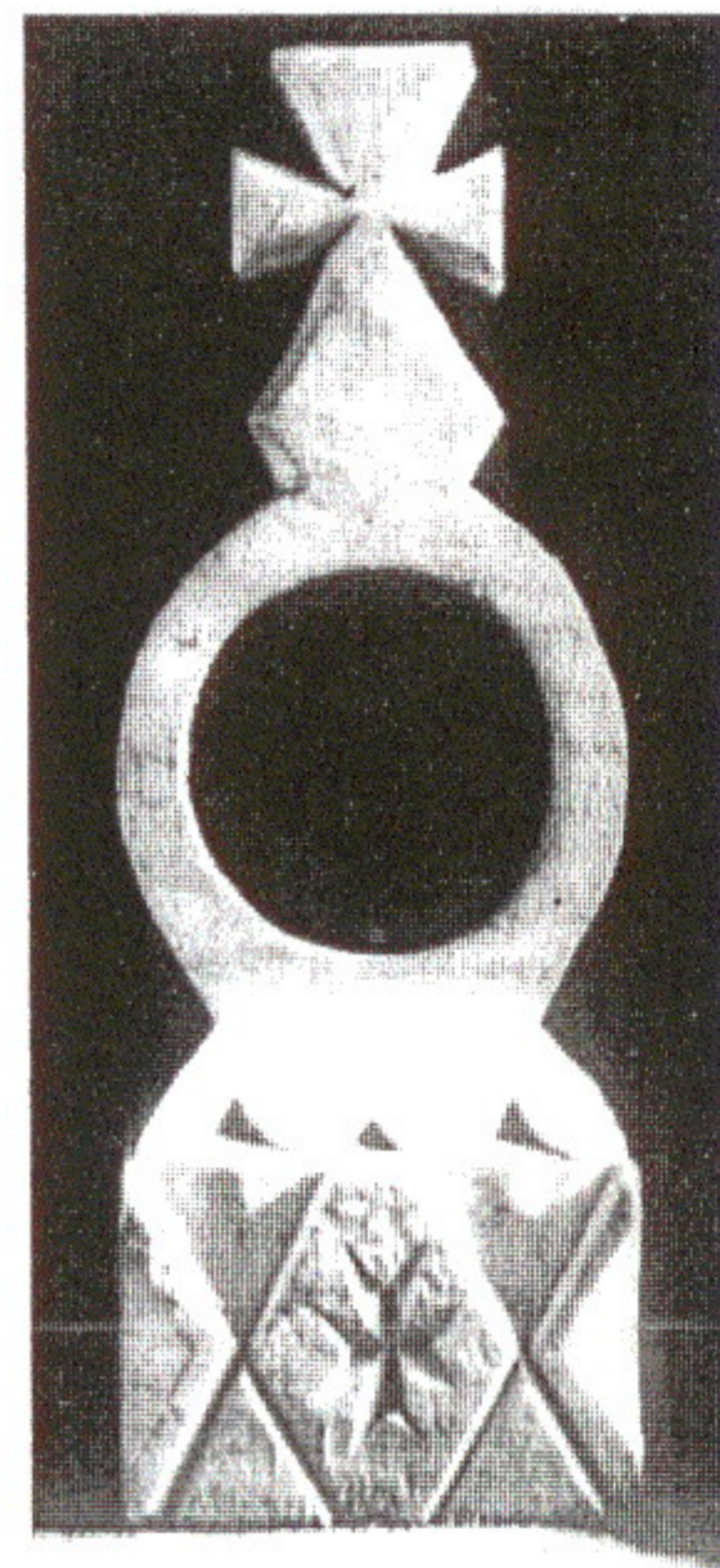
**Tăț bărbații-s ca bărbații
Ș-a meu nu-i mai bun ca alții.**

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

Lasă-mă cu Dumnezeu
Că mie nu-mi pare rău.

498

Îți trimet, mândră, scrisoare
Și mirosul de la floare;
S-o desfăci, să o citești
De ai gând să mă iubești.
Și acum eu te sărut
Și-napoi răspuns să-mi vie
Dacă ți-o plăcut și ție.
Colecția ION IUGA, Săliștea de Sus, 1964

499

De la prima mea scrisoare
Îți doresc zile ușoare
Și viață-ndelungată
Să ne mai vedem odată.

500

Timpul trece cu grăbire,
Zilele se risipesc,
Îți mai scriu o amintire
Căci nu știu cât mai trăiesc.

501

Eu nu știu a scrie bine,
Cuvinte să potrivesc,
Dar un lucru îți pot spune:
Din inimă te iubesc.
Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus
De la Vasile Iuga, 23 ani, 1988.

502

Ți-aș trimite-o floriceică
Încărcată cu parfum

Dar îi calea prea departe
Și se scutură pe drum.
Colecția ION IUGA, Săliștea de Sus, 1964

503

Ochii tăi sunt două stele,
Dinții - șiruri de mărgele,
Gura ta e ca o fragă,
Vezi, de asta îmi ești dragă.
De la Vasile Iuga, 23 ani, 1988.

504

Măi mândrior, spic de grâu,
Răspunde-mi la ce îți scriu,
Scrie tu, cu mâna ta,
Dacă mă iubești ori ba.
De la Maria Dunca, 18 ani, 1988.

505

Te simt aproape, dragă,
Și-n inimă și-n dor,
Iar inima îmi bate
Pentru tine, pușor.

506

Veselă e păsărica
Care cântă-ncetișor,
Dar mai veselă-i viața
Când iubești un militar.

507

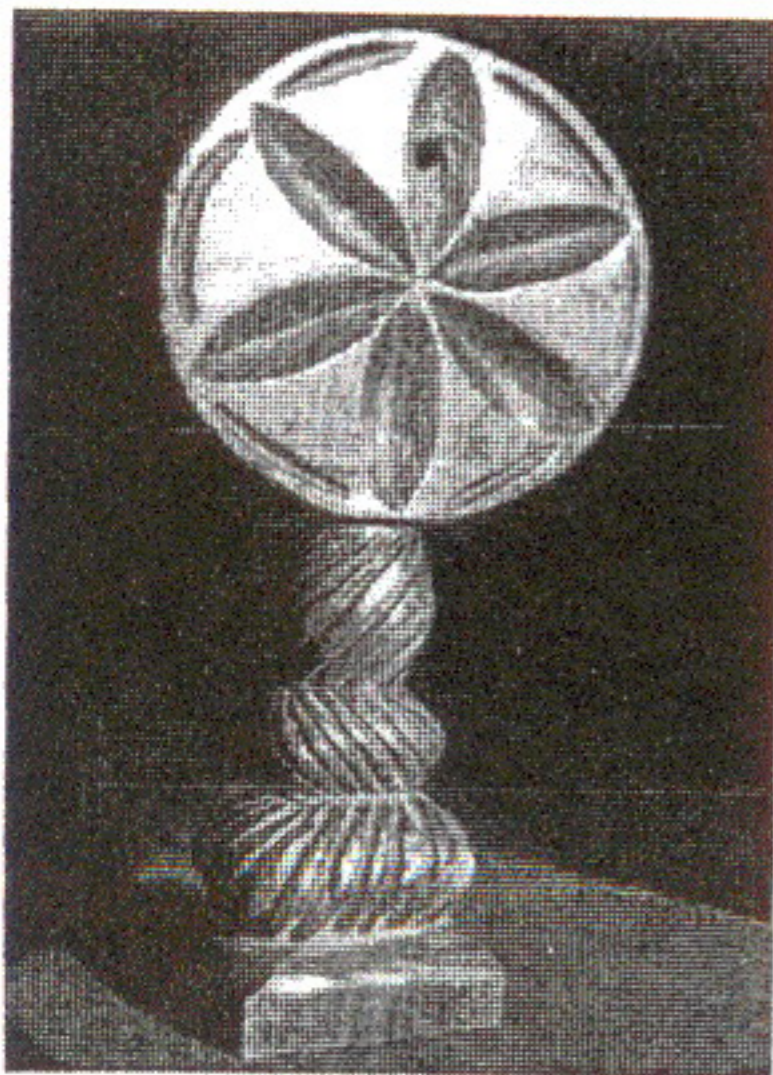
Flori frumoase, aurite,
Să-ți răsără-n drumul tău,
Zile lungi și fericite
Să-ți dea bunul Dumnezeu.

508

Flori frumoase, aurite,
Să-ți răsără-n calea ta,
Zile lungi și fericite
Îți doresc din partea mea.

509

Cum alege căprioara
Vara umbra cea mai deasă,
Tot așa și eu pe tine
Te aleg ca pe-o mireasă.

Mamă, avînd drept scop învierea naturii, alături de o serie întregă de alte personaje precreeștine precum Dragobetele, Lăzărelul, Sângeorzul. De altfel, se pare că în vechime anul era reprezentat printr-o femeie, Marea Zeiță a naturii, care murea și renăștea anual, primăvara fiind frumoasă și plină de viață, iar iarna fiind îmbătrînită și hidoasă.

Dacă natura stă sub semnul reînvierii, și la nivelul umanului se observă același lucru. Dacă toate celelalte anotimpuri stau sub semnul nuntirii, primăvara stă sub semnul jocurilor dragostei, pregătind viitoarele nunți.

Totul trebuia să se înscrie la nivelul comunităților tradiționale în sfera durabilului, așadar întemeierea familială își avea locul său bine determinat în contextul existenței umanului. Nunta nu era altceva decât încheierea și deci consfințirea unui lung proces de inițiere.

În contextul interrelațiilor umane, dragostea trebuie privită ca o formă a inițierii, ea pregătește intrarea neinițiaților în colectivitatea inițiaților.

Trebuie să avem în vedere faptul că dragostea era percepută de colectivitățile tradiționale ca o boală a sufletului, dar și a trupului, o boală de care însă nu poate scăpa nimeni. De altfel nici nu se vorbea despre dragoste, ci despre Dragostele, personificări ale iubirii, asemănătoare Ielelor și Rusalcelor.

Dragostele, ca personaje mitofolclorice sunt puse în directă relație cu un alt personaj mitologic, Dragobetele, purtătorul dragostelor, fiul Babei Dochia, zeul dragostei, sărbătorit în data de 24 februarie, numită și "cap de primăvară".

În această zi, încă de pe vremea dacilor, aveau loc o serie întregă de ritualuri de înfrățire între băieți și de însurățire sau învăruihere a fetelor, dar această zi marca și prima ieșire în grup a fetelor la câmp. Băieții porneau după fete, alergându-le peste câmp; dacă erau prinse, fetele trebuiau să se lase călcate pe picior și strânse în brațe, semn al puterii și dominării masculine, după care porneau pereche către sat. Pe ulițele satului ei erau așteptați de părinți și rude, fetele trebuind să se lase sărutate de acela pe care îl acceptau drept partener.

Acest ritual marca doar începutul intrării tinerilor în acel joc al Dragostelor, care se aseamănă foarte mult cu acea *horă a Ielelor*, un joc periculos, dacă nu îl știi, dar mai ales dacă nu îi respecti regulile. Pe toată desfășurarea acestui joc, tinerii trebuiau să se subordoneze în totalitate celui "se cade", care ne apare ca o formă fundamentală de constituire și de ordonare a unui cod comportamental, nimic nu se făcea la voia întâmplării, ci doar cu acordul comunității.

Dragostele pot fi și zâne benefice, dar și malefice. Ca zâne benefice, ele nasc în sufletul și mintea tinerilor sentimentul de respect reciproc, supunîndu-se bunei-cuviințe; ca zâne malefice însă ele dau naștere unui sentiment complicat, obligîndu-i pe cei doi tineri să "rătăcescă" și să "cadă la grea boală", doar vraja și blestemul îi mai pot scăpa de acțiunea magică a acestora.

În directă relație cu Dragostele malefice omul tradițional pune un alt personaj mitofolcloric, Zburătorul, un daimon erotic. A fi bolnav de dragoste era aproape sinonim cu a fi bolnav de *boala Zburătorului*, care însemna dorința de dragoste, un lucru nefiresc, deoarece toate lucrurile au o vreme a lor, încălcarea acestui cod conducea în mod inevitabil la pedeapsă.

Dorul este privit ca forma pozitivă de manifestare a Erosului.

Românescul *dor* definește una dintre cele mai importante ipostaze ale devenirii, fiind o "emblemă" a omenescului. Dorul are dublă semnificație pe teren românesc: *dorul-dorință*, specific vârstei adolescenței, *dorul-aspirație*, specific vârstei maturității. În ambele ipostaze durerea este prezentă, ca principala formă de inițiere în marile taine ale dorului.

Dorul-dorință, plăcere, e o treaptă importantă în interiorul procesului de reducere a doiului la Unu, prin nuntire. Dorul-aspirație e la rîndu-i o treaptă importantă în învățarea modului cel mai firesc de a redeveni parte a Marelui Tot, pentru că orice nuntire deschide calea împlinirii, dar tot ea face și legătura cu moartea, ultimul mare prag pe care omul este dator să-l treacă pentru a reveni în pântecul Pământului-mamă.

Primăvara este deci un anotimp al inițierii, implicit al unei inițieri erotice, pregătind "maturizarea" din timpul verii și "coacerea/culesul" din toamnă.

Un rol foarte bine marcat simbolic și ritualic în acest proces al inițierii îl aveau

Rău mă doare, rău mă doare,

Dacă-l bagă, bine-mi pare.

(Cercelul)

Mihai Dăncuș: Familie de pe Iza, în zi de sărbătoare

întâlnirile îndrăgostiților și schimburile ce se făceau între aceștia.

După cum am văzut, prima întâlnire este pusă sub semnul câmpului, ieșirea la câmp, alergarea peste câmp au menirea de a pune începutul dragostei sub semnul libertății. Asistăm la o ieșire din spațiul închis al satului-vatră, oferindu-li-se tinerilor posibilitatea alegerii. Câmpul oferă imaginea deschiderii totale, pe orizontală, dând impresia anulării oricărei limite, trebuie să avem în vedere însă faptul că fetele și băieții aveau dreptul să alerge până la marginea pădurii, sau, în absența acesteia, până la hotarul satului. Norma era impusă de acel cod nescris al onoarei fetei. Vom vorbi, așadar, despre o rămânere în interiorul cercului ocrotitor al satului-moșie. Totodată, ieșirea la câmp presupune contactul direct al fetelor - fecioare cu un simbol al fertilității, câmpia roditoare, pentru că, e bine știut, principalul scop al căsătoriei era acela de a avea urmași. Să nu uităm că între femeie și grădină/câmpie este o permanentă relație la nivelul mentalității tradiționale; merită amintit în acest sens un vechi ritual, ieșirea fetelor, aflate la vârsta pubertății, și a tinerelor neveste la câmp în ziua de Lăsata Secului, pentru a transfera asupra acestuia calitatea fertilității, dar și a purității.

Mai apoi, aceste întâlniri vor avea loc pe deal, sub un măr sau sub un tei, dar și în pădure. Aceste ieșiri repetate din sat, din ce în ce mai departe, dar și din ce în ce mai spre sus au de asemenea o semnificație simbolică. Este vorba despre parcurgerea unui drum inițiativ, marcând separarea celor doi de mamă, dar și de familie, în încercarea de constituire a celui Unu format din unirea unor contrarii, intrând în seria simbolică a actelor ritualice de alegere a *drumului*.

Intrarea în pădure devine sinonimă cu intrarea într-un spațiu de tip labirint, dar și cu descoperirea unui spațiu (altul) ocrotitor al dorului, de aceea de multe ori pădurea/codrul apare ca și casă a dorului.

Ieșirea dintr-un plan al orizontalității și intrarea într-un plan al verticalității este la rândul-i deosebit de semnificativă deoarece constituirea unei noi familii nu înseamnă doar o punere de acord cu cerințele neamului omenesc, ci și o intrare în acord cu Cosmosul, orice nuntă umană este în același timp și o nuntă cosmică.

Arborii sunt și martorii iubirii, dar sunt, în primul rând, semnele celui *axis mundi* care permite comunicarea directă dintre toate planurile Cosmosului.

De remarcat este faptul că foarte rar se vorbește despre întâlnirile *în vale*, de obicei coborârea fiind pusă sub semnul neîmplinirii sau chiar al păcatului. Nu același lucru vom spune despre coborârile în sat, care sunt de fapt reveniri în sat, semnificând reconstituirea centrului, ca formă de regăsire a Sinelui.

Foarte importante sunt și întâlnirile din spațiul satului, acum tinerii aflându-se sub ochiul atent al membrilor comunității, care-și vor da, sau nu, acordul în legătură cu unirea celor doi. Cel mai adesea se întâlnesc *la porțiță, în grădinița cu flori sau la fântână*, toate trei fiind toposuri mitologice, spații sacre care puteau veghea asupra celor doi tineri aflați într-o stare de criză.

**Fă bine
Și așteaptă rău.**

Colecția DUMITRU IUGA

510

Nimeni în lume nu crede
Cât de mult eu te iubesc,
Câte nopți și câte zile
Tot la tine mă gândesc.
De la Vasile Iuga, 23 ani, 1988.

511

Du-te, carte, și te lasă
La bădița meu pe masă
Și te lasă-n mâna stângă:
Când o va citi să plângă.

512

Numa-atunci ești fericit
Când iubești și ești iubit.

513

Bate, Doamne, dealurile
Să se vadă șesurile,
Să se vadă dor cu dor
Și să ne vedem și noi.

514

Dacă-aș ști că mă iubești
Și la mine te gândești
Ți-aș trimete, bade,-o floare,
De la mine-o sărutare.
Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus
De la Maria Dunca, 18 ani, 1988.

515

Amintirea de la tine
Peste dealuri și munți vine
Și-oricât am fi de departe
Până la mine străbate.

516

Spune-mi, bade,-adevărat
Dacă mă iubești cu drag,
Dacă nu, să mă retrag,
Supărare să nu-ți fac.

517

Ți-aș trimite o scrisoare
Încărcată cu parfum,
Dar mi-i frică, că-i departe
Și se scutură pe drum.
Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus
De la Maria Dunca, 18 ani, 1988.

518

Într-un coș cu viorele
Cântă două păsărele,
Ele cântă, ciripesc -
Eu pe tine te iubesc.

519

Când pe tine te-am văzut
De atunci te-am și plăcut,
De la prima ta privire
Am rămas cu foc în mine.

520

Multe uită omu-n lume,
Multe am uitat și eu,
Dar ca să te uit pe tine
Mi se pare lucru greu.

521

Câte fete am văzut
Toate mie mi-o plăcut,
Dar când te-am văzut pe tine
Nu mi-o mai plăcut de nime
Că-așa tare te iubesc
De stau să mă prăpădesc.

522

Spune-mi, mândră, ce gândești
Și pe cine tu iubești
De nu vrei să mă-nțelegi
Cât de mult eu te visez.
Colecția ION IUGA, Săliștea de Sus, 1964

523

Depart ești de mine
Ca cerul de pământ,
Dar gândul mi-e la tine,
L-am pus cu jurământ.
Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus
De la Maria Dunca, 18 ani, 1988.

524

Când Dumnezeu marea va arde
Și munții i-a dărma
Atuncea, copiliță dragă,
Eu te voi uita.
Colecția ION IUGA, Săliștea de Sus, 1964

525

Citește, dragă, citește,
Inima Ț-o-nvesește.
Cine cité astă carte
De mine să aibă parte
Și noroc și alte multe
Și de mine să nu uite.

526

Cu mult dor și cu plăcere
Te sărut, la revedere,

Poarta este simbolul unei treceri, implicat al unei transformări, permițând inițierea și intrarea într-o nouă stare. Dacă poarta face trecerea pe orizontală, fântâna o face și pe verticală, ea unind lumea de aici cu lumea adâncurilor, dar și cu lumea înaltului. Cel mai important aspect ce trebuie avut în vedere în legătură cu întâlnirile la fântână este însă performarea unui rit de fecunditate, stropirea reciprocă cu apa curată, vie a fântânii, un rit investit și cu valențe cosmice. Grădina este un spațiu asociat fecundității, care oferă tinerilor o protecție totală, fiind un simbol al împlinirii, deoarece se crede că orice grădină reproduce chipul Cosmosului. Cel mai important loc de întâlnire din perspectivă simbolică este însă vatra satului, cu ocazia participării la hora satului.

Revenirea în vatră semnifică reîntoarcerea în centru, implicat confirmarea reapartenenței la neam, iar intrarea împreună în horă devine sinonimă cu pecetluirea alianței dintre cei doi, dar și a alianței celor două familii reprezentate prin ei. În ceea ce privește schimburile, ele fac parte dintr-un limbaj erotic care operează cu o serie întregă de simboluri. La nivelul tuturor schimburilor vom identifica o asociere simpatetică dintre obiectul dăruit și donator sau destinatar, dar și forme de manifestare a riturilor de contagiune.

Cel mai des utilizat obiect de schimb între îndrăgostiți era și este *floarea*, de remarcat este faptul că floarea era dăruită de către fată băiatului, floarea reprezentând-o pe fată, care se dăruiește pe sine. Așa cum susțin marii noștri folcloriști, asistăm la un gest magico-simbolic, ce ține de sacrificiul femeii în numele constituirii noii celule familiale. Acest gest al dăruirii de flori cunoaște chiar etape distincte, etape ce se suprapun în totalitate peste secvențele ceremonialului nupțial.

După cum am văzut, de Dragobete, fetele culegeau flori pe care le adunau în buchețele, dăruindu-le feciorului pe care îl plăceau. Buchetul de flori ar semnifica aici apartenența fetei la un grup. Tot buchețele va primi feciorul și cu prilejul întâlnirilor din deal sau din pădure. Odată ajunși însă în grădinița cu flori a fetei, feciorul va fi lăsat să-și aleagă o floare, pe care o va purta la pălărie la horă. Nu mai este vorba deci despre grup, ci deja fata este exclusă din grup, pregătindu-se să devină mireasă. Ruperea florii de către flăcău de data aceasta, cu acceptul fetei, înseamnă nu doar dăruirea dragostei de către fată, ca în cazul buchetului, ci dăruirea fecioriei, un gest simbolic, care precede actul propriu-zis al dăruirii fecioriei din cadrul ceremonialului nupțial. Totul se încheie, înainte de începerea ceremonialului nupțial propriu-zis, cu mutarea florii "ce nu-nflorește și nu rodește" din grădina de aici, a fetei, în grădina mirelui.

Fata va primi din partea băiatului, de obicei, mere, nuci, pere, mure, toate fiind simboluri erotice, mai ales simboluri ale fecundității. De remarcat și faptul că toate sunt și simboluri ale cunoașterii. Consumarea împreună a acestor alimente devine un rit de inițiere și de unificare a contrariilor. Ele pot fi dăruite și de fată băiatului. Odată cu apropierea de hotărârea nuntirii, fata primea și șiragul de mărgelă sau salba cu bănuți, acestea nu mai sunt doar obiecte de schimb, ci ele consfințeau unirea celor doi, promovând atât virtuțile feminine cât și pe cele masculine, fecunditatea, bogăția, puritatea. Pierderea sau înstrăinarea acestor obiecte, semnifica ruperea relației. Ele anunțau schimbul de inele din cadrul ceremonialului nupțial. În contextul schimburilor de obiecte trebuie să aducem în discuție și obiceiul Mărțișorului, ritual străvechi, când

Francisc Nistor: Poartă din Bogdan Vodă

Am o cutiuță

Plină de cuiuță..

(Gura)

femeile dăruiau bărbaților, se pare că mai ales fetele dăruiau feciorilor, un șnur împletit din două fire, unul alb și unul negru, mai târziu, unul alb iar celălalt roșu, numit funia anului, care avea o funcție de apărare, dar și de urare, semnificând belșugul noului an, dar și fertilitatea. Înnobilarea șnurului cu bănuțul de argint, sau de aur, găurit, apare mai târziu iar sensul dăruirii se schimbă, el fiind purtat de către femei, semnificația fiind aceea de fecunditate și puritate.

Aflându-ne într-o situație de tranziție, erau permise o serie întreagă de gesturi și acte ritualice care aveau drept scop refacerea stării de echilibru la nivelul structurii comunității. Astfel, un ritual foarte vechi, practicat la Lăsata Secului, numit *Strigarea peste sat, Alimori* sau *Aujmăi*, avea drept finalitate și anularea dezechilibrului creat de întârzierea căsătoriei de către unele fete, dar și de flăcării tomnatici din sat. Chiar dacă la o primă vedere ritualul are un caracter dominant satiric, ironic, el are o funcție reparatorie.

De asemenea, mai ales fetele, participau la anumite ritualuri de aflare a ursitului sau de aducere a ursitului. Tot ele performau în această perioadă anumite gesturi ritualice menite să le facă mai frumoase, pentru a le aduce în prag pețitorii. Primăvara și dragostea sunt deci momente de criză, momente în care profanul și sacrul acționează împreună. Toate acele acte de ritual care pregătesc și sărbătoresc reînvierea naturii, precum și toate aceste jocuri ale dragostei, nu sunt altceva decât forme de participare la sacru. Ca toate acțiunile membrilor comunităților de tip arhaic și tradițional și aceste acte premaritale aveau un scop precis, căsătoria, tot așa cum toate actele ritualice de lucrare a pământului, aratul, semănatul, aveau ca scop ultim recolta.

Căsătoria trebuie definită, în primul rând ea însăși, după cum bine observa Mircea Eliade, drept un ceremonial pe parcursul căruia se repetă, prin imitare, un model exemplar, "hierogamia între Cer și Pământ", scopul ultim fiind *Creația cosmică*. Individul uman este o parte a Cosmicului, avînd în vedere acest aspect vom înțelege mai bine de ce se acorda o atenție deosebită momentului pregătirii nunțiilor și nu nunții în sine. Vom înțelege mai bine, poate, și de ce tinerii nu aveau o libertate totală în alegerea viitorului partener. Cei doi trebuiau să îndeplinească în primul rând condiția suprapunerii totale a aspirațiilor în plan socio-economic, familia fiind percepută mai întâi ca "celulă" fundamentală a structurii de neam și mai apoi ca o formă de împlinire a dragostei, în sensul restrâns de împlinire sentimentală.

Avem de-a face cu forme simbolice prin care se reactualizează acel mit al "eternei reînțoarceri", după formula lui Eliade, fiecare nou cuplu este în fapt imaginea cuplului inițial; era evidentă deci la nivelul mentalității tradiționale acea "divinizare" a individului uman. Gesturile, ritualurile, formele de magie ne comunică direct această situație într-o gândire de natură mitică. Mitul își subordonează ritul și magia, cel puțin la nivelul culturilor de tip tradițional, când nu mai putem descoperi actele ritualice primordiale, mitul fiind deja construit. Alunecările de sens, dar mai ales alunecările de funcție au condus de multe ori la interpretări eronate ale unor acte și ritualuri și, implicit, la dispariția unora. Mitul este încă destul de evident la nivelul simbolurilor, trebuie doar să încercăm să deslușim sensul corect al acestora, printr-o permanentă raportare la context.

Bibliografie generală (selectivă)

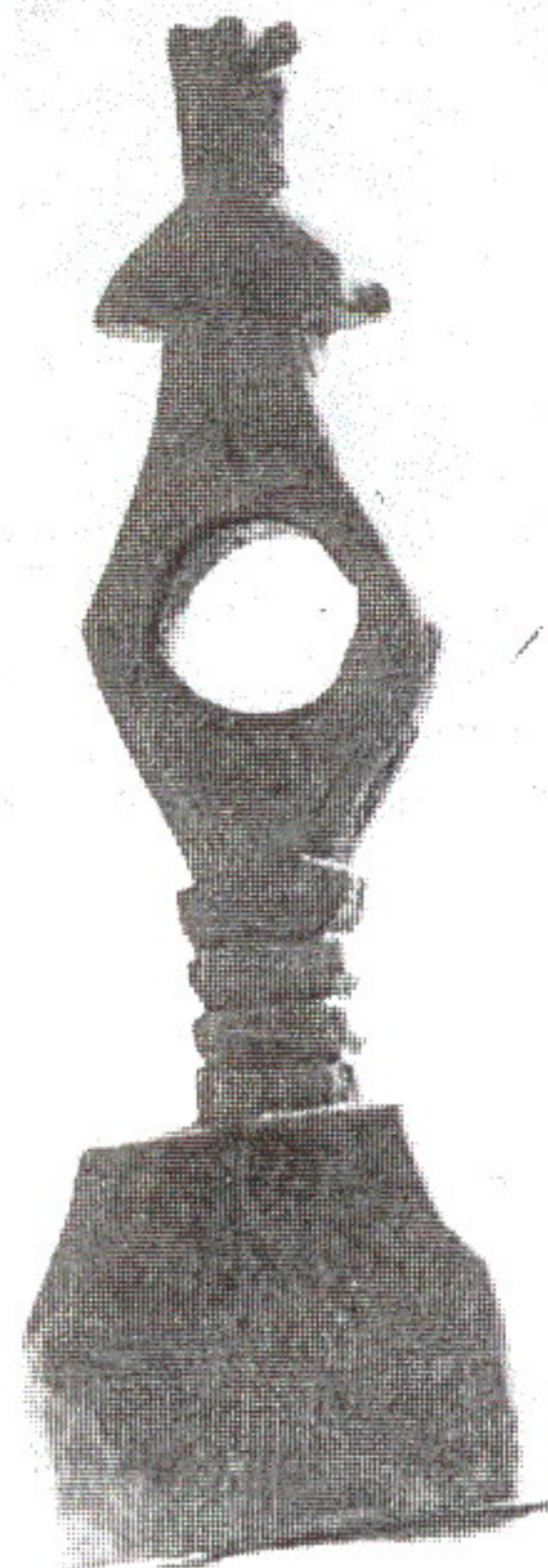
- Crețu, Vasile, Tudor, *Ethosul folcloric – sistem deschis*, Editura Facla, 1980
 Durand, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului*, Editura Univers, 1977
 Eliade, Mircea, *Mitul eternei reînțoarceri*, Editura Univers enciclopedic, 1999
 Idem, *Imagini și simboluri*, Editura, Humanitas, 1994
 Evseev, Ivan, *Cuvânt-simbol-mit*, Editura Facla, 1983
 Idem, *Simboluri folclorice*, Editura Facla, 1987
 Idem, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Editura Amarcord, 1999
 Huizinga, Johan, *Homo ludens. Încercare de determinare a elementului ludic al culturii*, Editura Univers, 1977
 Leroi-Gourhan, André, *Gestul și cuvântul*, vol. I-II, Editura Meridiane, 1983
 Pop, Dumitru, *Obiceiuri agrare în tradiția populară românească*, Editura Dacia, 1989
 Stănculescu, D. Traian, *Miturile creației*, Editura "Performantica", 1995

Ploaia de dimineață

Ca jocu de babă bătrână.

(Nu ține mult)

Colecția PARASCA FĂT, Desești.

Și prin dorul meu cel mare
 Ți trimit o sărutare.
 De la Vasile Iuga, 23 ani, 1988.

527

Nu te-au iubit părinții
 De când te-au făcut
 Mai mult decât te-am iubit
 De când te-am cunoscut.
 De la Ion Iuga, 13 ani, 1970

528

Limpezi, ochii tăi albaștri,
 Un păr galben și frumos,
 Când în drum te întâlnește
 Repede ești săgetat.

529

Te iubesc, micuță floare,
 Dă-mi și mie vraja ta,
 Te iubesc cu nerăbdare,
 Jur că nu te-oi mai lăsa.

530

Ochii căprui sunt fierbinți -
 La-nceput te încălzește,
 Dar apoi te scot din minți,
 Inima Ț-o sfredelește.

531

Când am dat mâna cu tine
 S-o legat un dor de mine,
 Orișunde am îmblat
 Dorul tău nu l-am uitat.
 Colecția DUMITRU IUGA, Săliștea de Sus
 De la Maria Dunca, 18 ani, 1988.